VERSLAG

Onderwerp	:	Bestuurlijk overleg wateropgaven Lochem en Barchem
Datum	:	Vrijdag 26 juni 2026
Locatie	:	Dorpshuis 't Onderschoer, Schotzaal, Beukenlaan 1, Barchem
Genodigden bestuurlijk	:	Peter Schrijver (WRIJ), Marja Eggink (Lochem), 5.1.2.e (Vitens), 5.1.2.e (Gelderland), 5.1.2.e (VCB), 5.1.2.e (SBB),
Genodigden ambtelijk	:	5.1.2.e (gast), 5.1.2.e (WRIJ), 5.1.2.e (WRIJ), 5.1.2.e (VCB), 5.1.2.e (5.1.2.e 5.1.2.e)
Agendaleden	:	5.1.2.e (GLK)

1. Opening en mededelingen

Peter Schrijver heet iedereen welkom en opent het overleg. Er wordt kort kennisgemaakt met 5.1.2.e 5.1.2.e die medio mei is gestart als 5.1.2.e voor de verkenning Watersysteem Lochemse Berg e.o. Zij licht haar achtergrond en rol binnen het gebiedsproces toe.

Verder wordt stilgestaan bij enkele actuele ontwikkelingen:

- De webpagina Lochemse Berg op de website van de gemeente Lochem is inmiddels online. Deze wordt de komende periode verder ingericht als centrale informatievoorziening voor het gebiedsproces.
- De samenwerkingsovereenkomst (SOK-fiche) tussen provincie Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel wordt op 8 juli bestuurlijk behandeld. Hiermee worden de financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de verkenningsfase. Peter Schrijver licht toe dat de SOK-fiches onderdeel zijn van de gezamenlijke samenwerking tussen provincie en waterschap binnen de gezamenlijke regionale wateropgaven. Via deze samenwerking worden bestuurlijke afspraken en uitvoeringsprogramma's zoveel mogelijk op elkaar afgestemd, zodat partijen gezamenlijk optrekken in zowel de uitvoering als de communicatie over de opgaven in het gebied.

2. Vaststellen verslag bestuurlijk overleg 9 maart 2026

Het verslag van het bestuurlijk overleg van 9 maart 2026 wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

3. Bestuurlijk trekkerschap

Peter Schrijver licht het voorstel toe om de gemeente Lochem gedurende de verkenningsfase als bestuurlijk trekker van het project aan te wijzen. Aanleiding hiervoor is dat het project binnen de regionale aanpak Droogte en Wateroverlast Achterhoek en Liemers is aangewezen als één van de sleutelprojecten.

Hij licht toe dat sleutelprojecten binnen de regionale aanpak extra bestuurlijke aandacht krijgen, zodat ervaringen kunnen worden uitgewisseld en partijen gezamenlijk kunnen leren van de aanpak en resultaten. Het bestuurlijk trekkerschap is gericht op bestuurlijke vertegenwoordiging, verbinding en ambassadeurschap. Het penvoerderschap, de financiële verantwoordelijkheid en de

voorbereiding van bestuurlijke overleggen blijven conform de intentieovereenkomst bij Waterschap Rijn en IJssel.

Marja Eggink onderschrijft het belang van een bestuurlijk aanspreekpunt en de continuïteit die dit biedt, maar benadrukt dat het gebiedsproces een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle betrokken organisaties. Ook de representatieve en communicatieve rol richting de buitenwereld dient vanuit die gezamenlijke verantwoordelijkheid te worden ingevuld. Deze nuancering wordt overgenomen in de beschrijving van het bestuurlijk trekkerschap in het plan van aanpak.

Naar aanleiding van vragen wordt toegelicht dat het gebiedsproces Lochemse Berg aansluit bij de regionale sleutelprojecten, waaronder 't Klooster en Haarlo Olden Eibergen. Afgesproken wordt om tijdens een volgend bestuurlijk overleg een overzicht van de regionale sleutelprojecten te delen en daarbij ook de onderlinge uitwisseling van ervaringen toe te lichten.

Vanuit Vitens wordt uitgesproken dat de actieve betrokkenheid van de gemeente Lochem wordt gewaardeerd, mede vanwege haar sterke verbinding met het gebied en de inwoners.

Besluit

- Marja Eggink vervult gedurende de verkenningsfase de rol van bestuurlijk trekker.
- De beschrijving van deze rol wordt aangepast zodat de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor externe vertegenwoordiging en communicatie expliciet wordt opgenomen.
- Het penvoerderschap blijft belegd bij Waterschap Rijn en IJssel.

4. Voorlopige rode draad evaluatie Hagenbeek

5.1.2.e licht toe dat de evaluatie voortkomt uit de afspraken die tijdens het bestuurlijk overleg van 9 maart zijn gemaakt, als onderdeel van de gezamenlijke aanpak om te bouwen aan vertrouwen. De evaluatie is gezamenlijk geïnitieerd door Waterschap Rijn en IJssel, Vereniging Contact Barchem en Vereniging Veilig Water Barchem. Doel van de evaluatie is niet alleen om terug te kijken op het project Hagenbeek, maar vooral om lessen te trekken voor toekomstige gebiedsprocessen. Inmiddels zijn circa dertig interviews afgenomen en is een omvangrijke documentanalyse uitgevoerd. De begeleidingsgroep heeft kennisgenomen van de eerste bevindingen. De bestuurders worden in een volgende fase nog geïnterviewd.

5.1.2.e benadrukt dat het gaat om een tussenstap in het evaluatieproces. De analyse wordt de komende periode verder verdiept, aanvullende gesprekken worden gevoerd en de aanbevelingen worden uitgewerkt richting een definitieve rapportage. De eerste bevindingen kunnen daarom nog worden aangevuld of aangescherpt.

5.1.2.e benadrukt ook dat dit de eerste bevindingen zijn. En dat de focus heeft gelegen op wat er beter kan en er geen vergelijking is gemaakt met vergelijkbare projecten. Ze licht vervolgens de voorlopige rode draden uit de evaluatie toe. Zij geeft aan dat de evaluatie zich richt op de vraag waardoor de onrust rondom Hagenbeek is ontstaan, wat goed is gegaan, wat beter had gekund en welke lessen daaruit kunnen worden getrokken voor toekomstige gebiedsprocessen.

Uit de eerste analyse komt naar voren dat er sprake is van een breed vertrouwenstekort, dat zich uit op verschillende niveaus: vertrouwen in de overheid, in de gehanteerde kennis en modellen, in de gevolgde procedures en uiteindelijk ook tussen bewoners onderling. Tegelijkertijd constateert zij dat er ook zaken goed zijn verlopen. Zo is het gebiedsproces niet stilgevallen, is het bestaan van een

vertrouwensvraagstuk inmiddels breed erkend, wordt de inzet van de omgevingsmanager gewaardeerd en is veel geïnvesteerd in onderzoek en mitigerende maatregelen.

Volgens de voorlopige analyse hebben verschillende factoren bijgedragen aan de ontstane onrust. Genoemd worden onder meer een voor bewoners onvoldoende helder beeld van nut en noodzaak van de maatregelen, onduidelijkheid over de ruimte voor participatie, beperkt vertrouwen in de gebruikte modellen en de wijze waarop gebiedskennis daarbij is benut, zorgen over de bescherming van eigendommen op de langere termijn, de beperkte verbinding tussen beleid, uitvoering en leefwereld en een gebrek aan begrijpelijke communicatie. 5.1.2.e benadrukt dat dit voorlopige bevindingen zijn die de komende periode verder worden verdiept en getoetst.

In de bestuurlijke bespreking wordt benadrukt dat de definitieve evaluatie vooral handvatten moet bieden voor het vervolg. Daarbij wordt onder meer gesproken over:

- het belang van een zorgvuldige terugkoppeling aan alle geïnterviewden, zodat zij kunnen verifiëren of hun inbreng juist is weergegeven;
- de wens om de aanbevelingen nadrukkelijk te richten op de toekomst en deze te benutten voor de verdere samenwerking binnen het gebiedsproces Lochemse Berg en andere gebiedsprocessen;
- het belang van een goede nazorgfase voor Hagenbeek, inclusief monitoring en blijvende aandacht voor de relatie met het gebied met daarbij aandacht voor de terugkoppeling van de evaluatie met gebied;
- de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de betrokken organisaties om de lessen uit de evaluatie te vertalen naar de verdere uitvoering van gebiedsprocessen;
- de definitieve evaluatie moet zorgvuldig bestuurlijk worden behandeld. Daarom wordt afgesproken deze in een afzonderlijk bestuurlijk overleg te bespreken, zodat de lessen kunnen worden benut voor het vervolg van het gebiedsproces Lochemse Berg en andere gebiedsprocessen.

De aanwezigen onderschrijven dat de evaluatie nadrukkelijk bedoeld is als gezamenlijk leerproces voor alle betrokken organisaties. De aanbevelingen moeten niet alleen bijdragen aan de afronding en nazorg van Hagenbeek, maar ook richting geven aan de verdere inrichting van het gebiedsproces Lochemse Berg en andere vergelijkbare gebiedsprocessen. Afgesproken wordt de definitieve evaluatie hiervoor in een afzonderlijk bestuurlijk overleg te bespreken, met voldoende bestuurlijke betrokkenheid en een zorgvuldige verbinding naar het vervolgproces.

5. Stand van zaken verkenning Watersysteem Lochemse Berg e.o.

5.1.2.e schetst de ontwikkeling van de wateropgave in het gebied vanaf 2021. Na verschillende onderzoeken en gesprekken in het gebied is tijdens de gebiedsbijeenkomst in december 2023 een eerste gezamenlijk beeld gevormd van de opgaven. In de periode daarna is de uitwerking vooral binnen en tussen de betrokken organisaties voortgezet, waardoor het richting het gebied enige tijd relatief stil is geweest. Dit heeft geleid tot de pré-verkenning Watersysteem Lochemse Berg e.o. en de intentieovereenkomst die in maart 2026 is ondertekend.

De pré-verkenning laat zien dat een toekomstbestendig watersysteem vraagt om een gezamenlijke, gebiedsgerichte aanpak, waarin de verschillende belangen en opgaven met elkaar worden verbonden. Op basis hiervan is gestart met de verkenningsfase. Deze fase heeft een looptijd van circa drie jaar en heeft als doel om gezamenlijk te komen tot een gedragen uitvoeringsprogramma voor een robuust watersysteem en een duurzame drinkwaterbeschikbaarheid in het gebied.

5.1.2.e benadrukt dat de verkenning nadrukkelijk meer is dan een technisch onderzoek. Naast het ontwikkelen van een gezamenlijk hydrologisch perspectief is de verkenning ook gericht op het versterken van de samenwerking tussen de betrokken partijen en het bouwen aan vertrouwen in het gebied. De lessen uit de evaluatie van Hagenbeek worden daarbij nadrukkelijk meegenomen. 5.1.2.e licht vervolgens de planning van de drinkwaterwinning toe. De aanleg van de transportleiding start naar verwachting eind 2026. De nieuwbouw van de productielocatie volgt naar verwachting begin 2027. De communicatie richt zich in deze fase vooral op direct omwonenden.

Vervolgens licht 5.1.2.e de stand van zaken van de verkenningsfase toe. Zij geeft aan dat de eerste periode bewust in het teken staat van het gezamenlijk opstellen van een plan van aanpak. Dit plan moet niet alleen richting geven aan de werkzaamheden, maar vooral een gezamenlijk document worden waarin alle betrokken partijen zich herkennen en committeren aan de manier waarop zij de komende jaren willen samenwerken. Daarmee vormt het niet alleen de basis voor de inhoudelijke uitwerking van de verkenning, maar ook voor de wijze waarop partijen de samenwerking met elkaar vormgeven. Het plan van aanpak wordt daarmee een levend document dat gedurende de verkenning verder kan worden ontwikkeld.

De komende periode wordt benut om gezamenlijk afspraken te maken over de inrichting van het proces, governance, communicatie, participatie en samenwerking. Vanuit deze gezamenlijke basis wordt vervolgens gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van de verkenning, waaronder het opstellen van een gezamenlijk hydrologisch perspectief, het uitwerken van oplossingsrichtingen en het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma.

Naar aanleiding van vragen wordt toegelicht dat binnen het project ook wordt gekeken naar zogenoemde 'geen-spijtmaatregelen': vrijwillige maatregelen die bijdragen aan het versterken van het watersysteem en die vooruitlopend op de verdere verkenning kunnen worden ingezet. Afgesproken wordt hiervan een overzicht te delen.

6. Afspraken

- Waterschap Rijn en IJssel en provincie bereiden een afzonderlijk bestuurlijk overleg met VCB en VWB voor over de definitieve evaluatie (moment nader te bepalen. Dit kan ook op zelfde dag zijn als het volgend bestuurlijk overleg met alle partijen, maar dan met een knip in de agenda).
- Voor het volgende bestuurlijk overleg wordt een overzicht van de regionale sleutelprojecten gedeeld en een inzicht van de mogelijke geen-spijtmaatregelen (via EDDGI) gedeeld.

7. Rondvraag en sluiting

Er worden geen verdere punten ingebracht.

Peter Schrijver bedankt de aanwezigen voor hun bijdrage en sluit de vergadering om 12.15 uur.